

تحولات ایران و همسایگان در منطقه

به دنبال یار ... در عرصه بین‌الملل

با آن مخالفت کرد، اما در خصوص ایران، حتی آن را تأیید نمود.

اقتصاد ایران: اوضاع اقتصادی ایران را چطور پیش‌بینی می‌کنید؟

تحریم‌ها از یک سو و ضعف مدیریت اقتصادی و تجاری داخلی ما از سوی دیگر، به همراه فساد اقتصادی و مالی، ورود کالاهای قاچاق و در نهایت، عدم توانایی اقتصاد ایران برای رقابت با رقبای خارجی، باعث شده‌اند کشورمان در خصوص بسیاری از کالاها و در فعالیت‌های تولیدی اشتغالزای دچار رکود، کاهش و حتی توقف فعالیت شده باشد. در سطح کلان، این مسایل به همراه عدم موازنه پرداخت‌ها، بیکاری و تورم رکودی را در کشور دامن زده‌اند که معضلات اجتماعی را برای ما به وجود آورده‌اند و در صورت تداوم این روند، مشکلات بیشتر هم خواهند شد.

اقتصاد ایران: سیاست خارجی سال ۹۰ ما باید چگونه باشد؟

ما در دنیایی زندگی می‌کنیم که مبتنی بر همبستگی متقابل است. امروز حتی بزرگترین کشورهای دنیا هم نمی‌توانند بگویند که نسبت به جوامع خارج از قلمرو خود بی‌نیازند. به همین دلیل ما هم نمی‌توانیم نسبت به سایر کشورها بی‌تفاوت باشیم. کشورها به این نتیجه رسیده‌اند که در کنار مسایلی همچون همزیستی و همکاری در جهت همگرایی هر چه بیشتر برای حل مشکلات خود، حتی باید برای رفع مشکلاتشان با بخش خصوصی فعال و سازمان‌های منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای در مسایل اقتصادی هم‌جهت باشند. امروز نظام بین‌المللی بر مبنای دو بنیان استوار است. یکی بنیان حقوقی کشورها که بر اساس برابری استوار بوده و بیشتر انتزاعی است. دوم، بنیان سلسله مراتب و همبستگی گریز ناپذیر قدرت‌ها است که ایجاد می‌کند ما مسایل و مشکلات خود را با کشورهایی که از قطب‌های بین‌الملل هستند و در عین حال، دارای تدام بازراندگی قابل توجه هستند، حل و فصل کنیم. قطعاً تا زمانی که گرفتاری‌هایمان را با جامعه بین‌المللی حل نکنیم، شاهد تداوم مشکلاتمان خواهیم بود. به طور کلی، تخصص، دشمنی و برخورد، به صورت مقطعی، شاید در شرایطی بتواند برآیند مثبتی داشته باشد، ولی تداوم آن در بلند مدت، حاکی از ضعف در سیاست خارجی و مدیریت داخلی کشور است.

اقتصاد ایران: سال خوبی داشته باشید. ■

مصاحبه اختصاصی «اقتصاد ایران» با دکتر داوود هرمیداس باوند، نماینده اسبق ایران در سازمان ملل

اقتصاد ایران: تحلیل شما از امنیت دنیای امروز چیست؟

امروزه قدرت‌های جهان، امنیت خود را تنها منوط به امنیت سیاسی و نظامی نمی‌دانند، بلکه امنیت اقتصادی نیز اهمیت بسیاری برایشان دارد. به همین دلیل، کشورها سعی می‌کنند پیوند اقتصادی مستحکمی با قدرت‌های هژمون ایجاد کنند تا از این طریق، امنیت خود را تضمین نمایند. البته اگر به بحران مالی جهان بنگرید، درک می‌کنید که چرا این بحران اینقدر سریع به دیگر کشورها سرایت کرده است. در واقع، این انتقال سریع، به دلیل پیوند نسبی ایجاد شده بین قطب‌های اقتصادی می‌باشد.

اقتصاد ایران: این تأثیرات، خاورمیانه را با چه تغییراتی مواجه کرده‌اند؟

در خاورمیانه هم به دلیل پیوستگی بازارها، بحران مالی علاوه بر مشکلات اقتصادی، مشکلات اجتماعی و حتی بعضاً چالش‌های سیاسی را برای برخی کشورها پدید آورده است. البته در خاورمیانه باید تا حدودی تفاوت قایل شویم، چرا که تعدادی از کشورهای این منطقه، از قبل با مشکلات سیاسی و اجتماعی روبه‌رو بوده‌اند. مثلاً افغانستان، پاکستان و عراق به دلیل مواجهه با مشکلات اجتماعی زیاد، نارسایی‌هایی هم در عرصه سیاست و اقتصاد داشته و دارند. در مقابل، کشورهای دیگری مثل ترکیه توانسته‌اند با یک برنامه ریزی صحیح و همچنین بهره‌گیری از درگیری‌ها و تعارضات منطقه، اقتصاد خود را به سمت کشورهای توسعه یافته متمایل کنند. امروز ترکیه به حدی رسیده که در بین ۱۲ کشور برتر اقتصادی دنیا قرار گرفته و عضو گروه G20 شده است. امروز ترکیه‌ها در ترانزیت انرژی منطقه، بازیگر مهمی به شمار می‌آیند و به طور قطع، در آینده نقش راهبردی‌تری در امنیت اقتصادی و سیاسی جهان خواهند داشت.

اقتصاد ایران: تحولات یکی دو ماه اخیر منطقه را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

تحولاتی که در منطقه شاهد آن هستیم، در نظام‌هایی به وجود آمده‌اند که بر اساس یک خواستگاه استبدادی قرار گرفته‌اند و در عین حال نتوانسته‌اند با دریافت مثلاً کمک‌های خارجی، مشکلات مردم خود را رفع کنند. این نظام‌ها با جنبش‌های خود جوش مردمی

مواجه شده‌اند که مبتنی بر تقاضای تغییر در ساختار اقتصادی، مدیریتی و سیاست داخلی آنها است. نکته آن که این مسایل در پرتو دنیای اطلاعات امروز، تأثیر مشابهی را در کشورهای دیگر که شرایط مشابهی دارند، به همراه داشته و خواهند داشت. مسأله بعدی که باید به آن توجه کرد، این است که چنین اتفاقاتی در جوامعی رخ داده‌اند که بخش وسیعی از جوانان آنها علی‌رغم برخورداری از تحصیلات مناسب، از شرایط مساعد اقتصادی و شغلی برخوردار نبوده‌اند. این شرایط، زمینه نوعی استیصال اجتماعی (Frustration) را برای آنها پدید می‌آورد که تبدیل به یک واکنش خود جوش می‌شود.

اقتصاد ایران: چرا باید تحریم‌های شورای امنیت را مهم قلمداد کنیم؟

به این دلیل که شورای امنیت، نماینده کشورهای جهان است. مضاف بر این، کشور ما برای آن که بتواند اثرات این تحریم‌ها را تا حدودی خنثی نماید، مجبور است هزینه‌ها و مخارج خود را افزایش دهد. در یک سال اخیر، این مخارج بیشتر به کشورهای چین و روسیه پرداخت شده‌اند، اما اخیراً روسیه تغییراتی را در روابط خود با ایران ایجاد کرده و دیگر آن نقش سابق تعدیل‌کننده را در شورای امنیت ایفا نمی‌کند. چین هم به همین صورت است. یعنی اگر چه این کشور در این سال‌ها روابط نسبتاً مناسبی را با ما داشته، اما اخیراً به این نتیجه رسیده که در روابطش با ایران تعدیلاتی داشته باشد. مثلاً در خصوص تحریم کره شمالی که آمریکا پیشنهاد کنترل دریای آزاد را ارائه کرده بود، چین